

Státní oblastní archiv v Plzni

Velkostatek Dožice

1660–1948

Inventář

EL NAD č.: 20026

AP č.: 681

Mgr. Vladimír Červenka

Klášter 2014

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	10
III. Archivní charakteristika archivního fondu	12
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	15
V. Záznam o uspořádání archivního fondu	17
Seznam použitých pramenů a literatury	18

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	21
Příloha č. 2: Struktura archivního fondu	22
Příloha č. 3: Přehled zjištěných majitelů a úředníků statku Dožice	23

Inventární seznam:

I. KNIHY

Dominikální agenda	31
Přenesená agenda	31

II. SPISOVÝ MATERIÁL

Manipulované spisy	33
Nemanipulované spisy	33

III. ÚČTY	35
-----------	----

IV. MAPY	35
----------	----

I. Vývoj původce archiválií

Statek Dožice se rozkládal na hranicích Plzeňského, Prácheňského a Klatovského kraje. Po zrušení patrimoniální správy byl začleněn do politického okresu Blatná. Konstitoval se od 14. století kolem šlechtického sídla ve vsi Dožicích (11 km severovýchodně od Nepomuka a 8 km severně od Kasejovic), po němž byl proto vždy zván. Nikdy nevynikal velikostí. Na sklonku patrimoniálního období ho tvořily pouze dvě vesnice – Dožice (Doschitz, Dožitz, na starších mapách ojedinele i Touschitz) a Budislavice (Budislawitz). Na jihu a východě sousedil s velkostatkem Lnáře, na západě s velkostatkem Zelená Hora a na severozápadě hraničil s katastrem vsi Čížkov, jež byla ve vlastnictví města Rokycan.

August Sedláček klade první písemnou zprávu o Dožicích do roku 1318, kdy se po vsi měl psát jistý Racek, držící také zboží v Hornosíně a Závišíně na Blatensku („Racz de Tozicze, de Hornosin et de Zauissin“), za jehož příbuzného považuje ještě Lva („Leo de Tozicz“), vzpomínaného ve stejné době. Zdá se však, že Racek a Lev se ve skutečnosti psali po vsi Tožice na Benešovsku a s Dožicemi neměli nic společného.

Na přelomu 14. a 15. století byla ves rozdělena mezi několik vlastníků neznámých genealogických vztahů, jako poslední je v závěru husitských válek připomínán Černín z Dožic (1432). Nedlouho poté se Dožice pravděpodobně staly majetkem Zmrzlíků ze Svojšína na nedalekých Lnářích, jak vysvětluje z toho, že i na Dožicích měla Anna Zmrzlíková ze Šternberka a Veselí pojištěno věno, které bylo roku 1465 svoláno za odúmrtí.

Kolem roku 1517 měl v Dožicích sídlo Jan Kanický z Čachrova, ale již roku 1519 se zde setkáváme s Markvartem Martinkovským z Rozseče. V té době sestával deskový statek Dožice z tvrze, dvora a vsi, což vše si roku 1543 vložil do obnovených desk zemských Jan Martinkovský z Rozseče, pravděpodobně Markvartův syn. Patrně též Jan prodal Dožice roku 1553 Mauricovi Chanovskému z Dlouhé Vsi, jehož rodu pak náležely dalších 110 let. Mauric k nim přikoupil roku 1567 díl Čížkova s patronátem a krčmou, avšak brzy jej prodal zpět městu Rokycanům. Trvalejší charakter měl zisk Budislavic, Radošic a Týniště s „podacím“ (patronátem), což vše koupil roku 1577 za 3 950 kop grošů míšeňských od bratří ze Šternberka na Lnářích. V Dožicích dal v lokalitě „Za hůrkou“ zatopit louku rybníkem (později zvaným Podhůrský), za což postoupil Dožickým jinou louku. Na vrchu Kamýku nad Dožicemi vystavěl roku 1575 kapli sv. Michaela Archanděla. Při ní zřídil mešní fundaci, podle které se mělo knězi, který bude v kapli sloužit, odvádět ročně po 1 kopě kaprů a 4 sudech piva z dožického pivovaru, jenž je v této souvislosti vůbec poprvé připomínán.

Protože Mauric neměl potomstvo, odkázal poslední vůlí z 22. října 1584 svůj majetek synovci Janovi Chanovskému z Dlouhé Vsi sídlícímu v té době na Novém dvoře nad Svěradicemi. Zemřel roku 1589.

Jan Chanovský si Dožice vybral za své nové sídlo, zatímco majetek ve Svěradicích postoupil strýci Kryštofovi Chanovskému. Kromě Dožic měl také Hradiště (u Kasejovic). Roku 1603 přiznával ke zdanění za oba statky 62 poddaných, 2 ovčácké mistry (patrně po jednom na každém statku, což nepřímo dokládá pro tuto dobu existenci ovčína v Dožicích), 2 ovčácké pacholky a 6 mlýnských kol.

Dožice si ponechal až do smrti, avšak oddělil od nich Týniště a Radošice jako podíl pro jednoho ze svých synů Bohuslava Maurice. Svou poslední vůlí nadiktoval 5. ledna 1613. Roku 1615 již nebyl mezi živými a Dožice držel jeho syn Karel Chanovský, který z tohoto statku tehdy přiznával ke zdanění 16 poddaných hospodářů, 1 ovčáckého mistra a 1 pacholka. Od svého souseda Adama Pikharta ze Zeleného Údolu si pronajal krčmu v Mladém Smolivci. Zemřel již roku 1620. Zůstalo po něm několik nezletilých potomků, jimž dělal poručníka strýc Bohuslav Mauric Chanovský na Týništi. Již zadlužený dožický statek však zatížil dalšími dluhy, takže když roku 1636 dospěl Karlův syn Jan Karel, pohnal strýce pro špatné hospodaření před soud, po jehož skončení se následujícího roku ujal otcovského dědictví. Statek rozšířil o tvrz, dvůr a ves Mladý Smolivec, které koupil roku 1651 za 4 300 kop grošů míšeňských od Viléma Břeňka Pikharta ze Zeleného Údolu. Roku 1654 tak podle údajů berní ruly sestával „statek Dožice p. Jana Karla Chanovského“ ze vsí Dožic s 19 hospodáři a 2 pustými usedlostmi, Budislavic s 11 hospodáři a 2 pustými grunty a Mladého Smolivce, kde bylo 9 hospodářů a 5 pustých usedlostí.

Jan Karel Chanovský z Dlouhé Vsi zemřel roku 1658. Z jeho manželství s Voršilou Vitanovskou z Vlčkovic vzešla jediná dcera Ludmila Helena, která se provdala do rodu Lehomských z Malevic a zdělila otcovské statky. Záhy se však rozhodla pro jejich prodej. Pro tento účel byl v únoru 1660 proveden odhad. Podle něj k statku náležela tvrz v Dožicích s hospodářským zázemím a pivovarem, krčmou, ovčínem, 2 zahradami, štěpnicí, sádkami, 5 rybníky a mlýnem, ves Dožice, ves Budislavice s druhým dvorem a podacím, tvrz v Mladém Smolivci s dvorem, ovčínem, 2 rybníky, mlýnem a krčmou.

Nejprve prodala Ludmila Helena Lehomská 16. října 1660 Dožice s Budislavicemi za 12 000 kop grošů míšeňských svému strýci Vilému Alexandrovi Vitanovskému z Vlčkovic na Čepřovicích a 16. února 1664 přišel na řadu i Mladý Smolivec, který koupil za 5 500 zlatých rýnských hrabě Aleš Ferdinand Vratislav z Mitrovic a připojil ho k panství Lnáře.

Nový majitel Dožic Vilém Alexandr Vitanovský zemřel roku 1664. Jeho statek byl však zadlužen, takže musel být prodán. Od komisařů ustanovených zemským soudem ho 23. prosince 1666 koupila za 13 000 zlatých rýnských Anna Juliana Bukovanská z Vrabí, která zde žila se svým synem Maxmiliánem Bukovanským. Dožice vlastnila až do roku 1689, kdy je od ní na základě tržové smlouvy uzavřené 15. října odkoupilo za 19 200 zlatých rýnských město Rokycany ve snaze rozšířit své majetky ve zdejší kraji, k nimž náležel především sousední Čížkov. Na koupi si půjčilo peníze, ale nebylo schopno půjčku splatit, takže roku 1698 statek zase prodalo, a to Johannu Karlovi von Unwerth. Od něj přešly Dožice záhy na Adama Humprechta Fortunata Koce z Dobrše, který se sem nastěhoval a v dubnu 1708 zde zemřel. Statek zdědil jeho syn Jan Vilém Theofil se všemi dluhy, které podle odhadu provedeného roku 1712 činily 23 788 zlatých, 56 krejcarů a 2 1/6 denáru, zatímco hodnota statku byla vyčíslena na 22 889 zlatých, 6 krejcarů a 1 3/4 denáru.

V následujících letech jsou vlastnické vztahy k Dožicům poněkud nejasné. Zdá se, že od zadluženého Koce koupila statek jeho nevlastní matka Marie Ludmila Hildprandtová z Ottenhausen, poprvé provdaná Vančurová z Řehnic. Jako „urozená paní Marie Lidmila, ovdovělá Kocová z Dobrše, rozená Hildebrandová z Ottenhauzu, paní na Dožicích a Tažovicích“ je uváděna roku 1715. V matrikách čížkovského kostela ovšem najdeme k letům 1718 a 1720 záznam o úmrtí a pohřbu barona Johanna Sigmunda Fiegera von Hirschberg, bývalého komandanta pevnosti v Erfurtu, a jeho manželky Marie Sophie von Gratz, kteří jsou oba označeni jako páni na Dožicích. Na jiném místě se však o nich hovoří jen jako o přátelích Marie Ludmily Kocové z Ottenhausenu, která byla s baronem Fiegerem spřízněna přes matku. V roce 1720 pak čížkovské matriky zmiňují ještě jistou baronku „de Horšt z Westhalu“ jako spoludědičku na Dožicích.

Hlavní vlastnické právo ovšem nejspíše náleželo již zmíněné Marii Ludmile Kocové z Ottenhausenu, která je jako paní na Dožicích titulována ještě v roce 1727. Do správy rodinného majetku však nejpozději od roku 1726 zasahoval její nejstarší syn z prvního manželství Jan Josef Vančura z Řehnic, kterého posléze vystřídal mladší bratr Josef Joachim Mikuláš. Ten pak 29. prosince 1746 prodal statek Dožice za 50 000 zlatých a 1 500 zlatých klíčného řádu maltézských rytířů. K zápisu prodeje do desk zemských (intabulaci) došlo 15. května 1747. Ve schematismech velkostatků je však uváděn 15. květen 1777, což bezpochyby vzniklo špatným čtením číslice „4“ zaměněné za „7“ a patrně také tím, že jako datum faktického převzetí zakoupeného statku řádem bylo chápáno až datum intabulace.

Řád maltézských rytířů přenesl do Dožic z chorvatského Karlovace prebendu zvanou „kapitulní bailliva sv. Josefa“, která byla udělována nejzasloužilejším nebo profesně nejstarším (dle data slavných slibů) řádovým rytířům označovaným jako *bailli anziano*.

Protože dožití baillivové drželi zpravidla současně více řádových prebend a kromě toho zastávali i různé veřejné úřady či důstojnické funkce v armádě, pronajímali dožický statek různým osobám, které ani nemusely být členy řádu. Takovými nájemci (v příslušných pramenech označovanými jako *arendátoři*) byli v letech 1753–1766 Anton Franz Jesske (Jeschke, Ježke, Ježko), po něm asi do roku 1772 jeho manželka Maria Eleonora a syn Leopold Jesske, pak Franz Finger a konečně Johann Georg Poliwka, který měl Dožice v pronájmu na období 1778–1781.

Obrázek o příslušenství řádového statku Dožic přibližně kolem roku 1757 podává tereziánský katastr. Ke statku náležely 2 vsi – Dožice s 18 a Budislavice s 9 poddanými hospodáři. Sídlo správy statku se přirozeně nacházelo v Dožicích, v zámku obývaném úředníky. V Dožicích fungoval pivovar s ročním výstavem $121\frac{1}{3}$ sudu, vinopalna pronajatá Židovi a draslárna (flusárna). Vrchnost obhospodařovala ve své režii 512,3 strychů polností, 42 strychů pastvin, luk na 171 vozů, 225 strychů lesa a 324 strychů porostlin. Vodní hospodářství statku tvořilo 6 malých rybníků (Hačovec, Naholinec zádušní, Mlýnský, Prostřední, Hořejší a Pod Hůrkou) a mlýn na nestálé vodě (zmiňovaný již roku 1717 pod jménem Krcálek) s pilou.

V prvních desetiletích držby statku Dožic řádem maltézských rytířů se také rozrůstalo poddanské osídlení. Jaroslav Schaller uvádí v Dožicích samotných již 38, v Budislavicích pak 14 domů (podle sčítání v letech 1770–1771). Na sklonku patrimoniálního období, podle údajů ze Sommerovy topografie (1840), žilo již na celém statku 819 obyvatel, z toho 3 židovské rodiny. V Dožicích bylo 66, v Budislavicích 44 domů. Vrchnost obhospodařovala stále dva dvory – v Dožicích a Budislavicích; při každém se nacházel ovčín. K 30. dubnu 1837 bylo v obou chováno celkem 973 kusů ovčího dobytka. V Dožicích byl v provozu pivovar zásobující panskou krčmu zde a v Budislavicích, dále pak vinopalna, cihelna a vápenná pec. V Budislavicích fungovala flusárna, kterou provozoval židovský nájemce. Roční výnos 4 centnýře kaprů plynul vrchnosti z 10 rybníků. K vodnímu hospodářství náležel stejně jako v polovině 18. století mlýn s pilou. Lesy, jež tvořily jeden revír, spravovaný z panské myslivny v Dožicích, produkovaly ročně 200 sáhů dřeva.

Majitel statku vykonával patronát nad kaplí sv. Michaela na Kamýku u Dožic, jež měla status zámecké kaple, avšak běžně se zde přísluhovalo svátostmi i běžným věřícím a nadto se

zde na základě fundace Maurice Chanovského z Dlouhé Vsi sloužily každoročně 4 mše. Na ostatní bohoslužby docházeli věřící do farního kostela v Čížkově, nebo do kostela v Budislavicích, kde byla roku 1787 zřízena lokální duchovní správa pro Budislavice, Mladý Smolivec, Přebudov a Kladrubce pod patronátem Náboženského fondu, který se vztahoval i na budislavickou školu zřízenou současně s duchovní správou.

Zrušení patrimoniální správy přineslo především parcelaci a pronájem pozemků dvora v Budislavicích (jeho emfyteutický prodej byl ovšem plánován již na sklonku 18. století) a části dominikálních pozemků v Dožicích. Na sklonku 19. století tak dožický statkář – bailli maltézského řádu – hospodařil na 430 ha, z čehož 210 ha představovala zemědělská půda, 209 ha lesní plochy, jejichž podstatná část ovšem ležela na katastru obce Budislavice. Rybníky zaujímaly celkovou plochu 7,8 ha. Statek produkoval na prodej obiloviny, brambory, máslo, sýr, hovězí dobytek a dřevo. Ve vlastní režii byla provozována cihelna a mlýn (před 1. světovou válkou vyhořel, pak plánována jeho úprava na válcový), pivovar s kapacitou 22,6 hl várky byl pronajímán soukromníkům. Výroba piva byla ovšem roku 1897 nebo krátce poté zastavena. Posledním dožickým sládkem byl Jan Benetka, který si zdejší pivovar pronajal na období od 1. listopadu 1895 do 31. října 1898. Správa statku vykonávala nadále patronát nad kaplí sv. Michaela Archanděla.

V roce 1923 proběhla na statku Dožice pozemková reforma. Statkáři bylo odebráno a rozparcelováno 112 ha půdy. Nedlouho poté se řád maltézských rytířů rozhodl zbytkový statek prodat. Kupní smlouvu uzavřel dne 1. února 1926 jménem řádu Jan Westfal, receptorátní rada českého velkopřevorství, s JUDr. Karlem Šťastným, bývalým hospodářským adjunktem ve Stříteži u Dolních Kralovic, a jeho manželkou Vlastou, bytem v Praze-Bubenči č. p. 505. Kupní cena byla stanovena na 1 100 000 Kč za pozemky s úhrnnou výměrou 314 ha 61 a 99 m².

Bližší údaje o charakteru hospodářství statku Dožice a jeho správě podává schematismus z roku 1933. Manželé Šťastní obhospodařovali ve své režii 59 ha polí, 21 ha luk, 222 ha lesa, 7 rybníků, dvůr v Dožicích a cihelnu v Budislavicích. Správu lesního revíru obstarával Petr Pylipenko.

Roku 1948 došlo ke konfiskaci statku. Rodině Šťastných pak byl včetně hospodářských budov a bývalého zámku navrácen až v rámci restitucí po roce 1989. Výjimku představuje kaple sv. Michaela Archanděla na Kamýku, dříve se statutem kaple zámecké, kterou však 15. září 1932 prohlásil okresní soud v Blatné za veřejnou. Po roce 1989 byla převedena do vlastnictví obce Mladý Smolivec, kam dnes Dožice náleží jako místní část.

Formování správního aparátu statku, respektive velkostatku Dožice, můžeme sledovat od poslední čtvrtiny 17. století. Jako první vrchnostenský „úředník“ je ovšem překvapivě doložen roku 1685 rybář jménem Jan Žofka Uzenský, z jehož pera vzešel soupis všech rybníků statku s výší roční násady, dochovaný ve fondu *Archiv města Rokycany* uloženém ve Státním okresním archivu Rokycany. Tamtéž jsou pak uloženy písemnosti týkající se vůbec prvního známého správce dožického statku Václava Vincera (asi 1692 – asi 1698), s nímž mělo město Rokycany jakožto tehdejší vrchnost na Dožicích potíže kvůli chybám v účetnictví.

V 18. století vedl administrativu statku patrně jediný úředník zvaný správce (*Verwalter*), sporadicky též hejtman, a to i po zakoupení Dožic řádem maltézských rytířů v roce 1746. Seznam dožických správců sestavil regionální historik P. Jan Pavel Hille a na základě studia materiálů uložených ve fondu *Maltézští rytíři – české velkopřevorství, Praha* v Národním archivu v Praze a matrik čížkovské farnosti upřesnil a doplnil autor této archivní pomůcky.

V době, kdy řád Dožice pronajímal, nebyla zřejmě funkce správce vůbec obsazována a nájemci (*arendátoři*) ji vykonávali sami, jak lze doložit přinejmenším u prvního z nich Antona Franze Jesskeho, který si až do roku 1764 dokonce vedl zvláštní úřední protokol uložený dnes v již citovaném fondu *Maltézští rytíři – české velkopřevorství, Praha*. Na rozdíl od uživatelů dožické kapitulní baillivy sv. Josefa, nájemci v Dožicích trvaleji pobývali. Zmíněný Anton Franz Jesske zde roku 1766 zemřel, Franzi Fingerovi se tu zase narodily v letech 1772–1779 čtyři děti.

Teprve když převzal Dožice od nájemců opět řád, byla obnovena obvyklá dominikální správa. Její představitelé byli v prvních letech označováni jako administrátoři. Jmenovitě známe Martina Matznera (1782) a Johanna Josefa Hofmanna (1783), z nichž tento nejspíše řídil administrativu statku i nadále, ovšem s titulem purkrabího, jak je označován ještě roku 1789. Téhož roku se objevuje nové jméno, Franz Xaver Hoher, a to již jako správce (*Verwalter*), zatímco Hofmann je nyní nazýván důchodním, kterým zůstal i poté, co se roku 1799 sám stal správcem. K tomu ještě vykonával patronátní agendu, což bylo obvyklé i u jeho nástupců, protože byli titulováni též jako patronátní reprezentanti či komisaři.

Počátkem 19. století se počet úředníků vrchnostenské kanceláře ještě zvýšil, pracovalo zde 4–6 osob. Po josefínských reformách soudnictví přibyla především funkce justiciára (*právního*), na nějž přešla soudní agenda, a který rovněž spolupracoval při vyřizování agendy politicko-správní. Jeho jméno figuruje nejčastěji v pozemkových knihách. Z nich a z dalších pramenů zjišťujeme na Dožicích celkem 5 justiciárů; první je doložen roku 1805.

V roce 1817 se objevuje *aktuár* – úřední písař, který nezdávka zastával současně i další funkci v administrativě statku, například důchodního (tato funkce byla trvale obsazována do roku 1850 i poté) nebo úředního kontrolora (*Amtskontrolleur*), s nímž se v Dožicích pravidelně setkáváme nejpozději od roku 1819. Na sklonku patrimoniálního období přibývá do vrchnostenské kanceláře ještě druhý písař, který však byl spíše jakýmsi praktikantem. Ojedinělou je zmínka o vrchnostenském kontribučním písaři Janu Vondráčkovi z roku 1841.

Deputátní tabela statku Dožice z roku 1823 uvádí čtyři kancelářské zaměstnance – správce (*Verwalter*), kontrolora (*Kontrollor*), justiciára (*Justiziär*) a úředního sluhu (*Amtsdiener*).

Po převedení soudní agendy na okresní soudy a větší části veřejné agendy na okresní hejtmanství roku 1850 se kancelář dožického statku (velkostatku) zredukovala na 2–3 osoby. Kromě hospodářského správce s kompetencemi také v patronátních záležitostech, byl nadále obsazován úřad důchodního a čas od času je doložen ještě hospodářský příručí nebo písař.

V uvedeném období rovněž vzrůstá význam lesní správy, kterou obstarával úředník zvaný myslivec, revírník a posléze lesní správce. Nejdéle vykonával tuto funkci Karel Blažek (1854 – asi 1894). Lesní adjunkt Zdeněk Lhoták byl dokonce po smrti hospodářského správce Jana Opla roku 1920 pověřen administrací velkostatku. Později působil jako lesní správce na bývalém maltézském velkostatku Obytce.

V lesních záležitostech byly využívány i služby profesionálních lesnických inženýrů. Jedním byl Ing. Antonín Holub z Plzně, tvůrce lesní mapy z roku 1901, jež se ve fondu velkostatku Dožice dochovala.

Další změny přinesla pozemková reforma a prodej velkostatku řádem v roce 1926. V té době bylo na velkostatku zaměstnáno celkem 12 osob – lesní správce, šafář, hajný, 6 čeledínů a 3 děvečky; penze byla vyplácena vdovám po bývalém hospodářském a lesním správci, šafáři a 1 vysloužilému čeledínovi. Jak vidno, funkce lesního správce zůstala, mimo jiné zřejmě také z úsporných důvodů, jako jediná zachována i po prodeji Dožic manželům Šťastným. Na sklonku třicátých let ji zřejmě obstarával Rudolf Krejcar, lesní inženýr, který roku 1939 signoval porostní mapu revíru Dožice, jež vznikla v souvislosti s přípravou lesního hospodářského plánu velkostatku Dožice normativně zakotvenou vládním nařízením č. 97 z 26. června 1930. Samotný plán sestavil Antonín Altmann, zkoušený lesní hospodář v Nepomuku.

Ostatní administrativní agendu, jejíž význam ustoupil do pozadí, vykonával pravděpodobně sám velkostatkář.

Do roku 1926, kdy byl velkostatek Dožice majetkem řádu maltézských rytířů, přesněji prebendou udělovanou jeho členům, zde byly rovněž prováděny ze strany vyšších řádových orgánů pravidelné kontroly hospodaření, takzvané *meliorační akty* či *procesy*. Při nich sledovala komise řádových hodnostářů a úředníků, zda aktuální uživatel naplňuje řádem uloženou povinnost *meliorace*, to jest, zda provádí opatření ke zlepšování ekonomického stavu svěřeného majetku. O výsledcích vizitace pak byly pořizovány obsáhlé závěrečné zprávy.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Původcem fondu, pro nějž je určena tato archivní pomůcka, je správa statku (velkostatku) Dožice, která sídlila v prostorách místního vrchnostenského sídla (tvrze, zámku), kde se nacházela kancelář s archivem. Jejich uspořádání a vybavení přibližuje inventář pořízený po smrti bailliva Johanna von Haugwitz v roce 1822 uložený v Národním archivu ve fondu *Maltézští rytíři – české velkopřevorství, Praha* v oddělení *Spisy a knihy*. Kancelář se nacházela zřejmě v jihozápadním nároží zámku a byla přístupná z chodby dvoukřídlými modře malovanými dveřmi se západkovým zámkem (*Einfallschloß*). Osvětlovala ji celkem čtyři okna, dvě obrácená do dvora, dvě do zahrady, zabezpečená proti cizímu vniknutí železnými mřížemi. Topilo se v hnědých kachlových kamnech. Úředníci měli k dispozici železný stůl se dvěma výsuvnými díly, černý psací stůl se dvěma uzamykatelnými šuplíky, další stůl z lehkého dřeva s šuplíkem a 3 psací pulty zavěšené na stěnách. K sezení sloužilo 6 kovových židlí s dřevěnými sedátky a dále se v kanceláři nacházely 4 další dřevěné židle ozdobené maltézským křížem. Sedět se dalo i u kamen na zvláštní dřevěné lavici.

K ukládání kancelářských spisů sloužila zelená skříň s 20 přihrádkami, dvoukřídlými dveřmi na černých pantech a západkovým zámkem. Na stěnách místnosti byly připevněny dvě lampy a železný věšák na klíče. Nechyběl přirozeně dřevěný krucifix. Dále patřily k zařízení kanceláře dvě pokladny, jedna na běžnou hotovost vyrobená z tvrdého dřeva, opatřená panty, západkovým zámkem a dvěma železnými šrouby. Druhá kovaná se zámkem byla určena k ukládání sirotčích peněz.

Pro výkon vlastní administrativní agendy bylo kromě psacího náčiní zapotřebí i řady dalších rekvizit, které citovaný pramen rovněž vypočítává. Předně to byla tři různě veliká pečetidla vrchnostenského úřadu, dále železné cejchovadlo na poražené dřevo, další v počtu 4 kusů na cejchování hovězího dobytka a ovcí, 260 plechových štítků ke zpečetění žoků

s ostříhanou ovčí vlnou (*Blechene Schafschurzeichen*) a konečně také několik různých měřidel – tzv. vojenská míra (*Soldaten Maaß*), 10 sáhů dlouhý řetěz na vyměřování polí, dřevěný loket podle dolnorakouské míry, plechový žejdlík na odměřování soli, jiný o poloviční velikosti a ještě kovový šroubovák.

Na kancelář navazoval archiv, který se nacházel v místnosti přístupné dvoukřídlými dveřmi se západkovým zámekem, klikou a západkou a osvětlený jedním zamřížovaným oknem. Uvnitř byla skříň na ukládání spisů se 3 odděleními a 148 přihrádkami, uzavíratelná trojími dvoukřídlými dvířky s celkem 6 západkami a 3 zámky.

O způsobu původního uložení písemností vrchnostenské kanceláře v Dožicích podává rovněž zajímavou informaci místní učitel Karel Rodina. Podle něj se někdy na sklonku 19. století nacházela v přízemí panské sýpky „*veliká skříň, rozdělená na mnoho přihrádek, zavřených očíslovanými dvířečky, patrně po registratuře ještě z patrimoniálního úřadu.*“ Je pravděpodobné, že učitel tehdy viděl původní skříň, kterou uvádí inventář z roku 1822.

Nakolik byl dožický vrchnostenský archiv veden v souladu s požadavky řádového ústředí, o tom vypovídá zpráva v inventurním a separačním instrumentu baillivy z 2. února 1822, který je podobně jako výše citovaný inventář součástí pozůstalostních akt po baillim Haugwitzovi. Píše se zde, že „tento archiv bohužel stále není v tom stavu, v jakém byl shledán při předchozím předání. Všechny spisy jsou sice uspořádány předmětově, ale nejsou náležitě rozděleny do fasciкул a kromě toho je ke všem spisům pouze jediný repertář. Je proto úřadu doporučeno věnovat tomu co největší pozornost a ze strany řádu se mu ukládá za povinnost, aby tento archiv do příštího předání uvedl do předepsaného pořádku.“ Je při tom otázkou, zda šlo o vlastní registraturní systém používaný řádem nebo již o spisový plán podle krajské normy, který měl být zaveden pro archiv správy maltézského velkostatku Dožice k 1. lednu 1814. Jeho strukturu ukazuje grafické schéma rozložení písemností do předepsaných skupin v podobě skříňe, jež by měla být pro tento účel zhotovena (udány jsou i její ideální rozměry), dochované v aktech pozůstalosti po baillim Johannu Baptistovi Franzi von Colloredo-Mels z června téhož roku uložených rovněž ve fondu *Maltézští rytíři – české velkopřevorství, Praha* v oddělení *Spisy a knihy*. Každopádně byl ale uveden do praxe, neboť část spisů dochovaných ve fondu Velkostatek Dožice má signatury, které s ním korespondují, a rovněž počet přihrádek ve skříni uváděné v inventáři dožického zámku z roku 1822 je totožný s počtem tematických skupin podle krajské normy.

Z doby před rokem 1850 se dochovaly především pozemkové knihy. Po zrušení poddanství a patrimoniální správy byly dne 26. května 1850 uzavřeny, opatřeny pečeti

z červeného vosku s opisem H. R. MALT. BALLEY DOSCHITZER AMTS SIGL a následně předány okresnímu soudu v Blatné, na něž přešla soudní agenda i vedení pozemkových knih. Soudní úředníci do některých z nich zapisovali i nadále (poslední zápis v pozemkových knihách statku Dožice pochází z roku 1884).

Od okresních soudů byly pozemkové knihy převzaty zemskými archivy, odkud pak byly v rámci decentralizace předány do krajských (dnes oblastních) archivů a zde začleněny do fondů velkostatků a měst jako jejich organická součást.

K 15. květnu 1961 tvořila fond *Velkostatek Dožice*, uložený v zemědělsko-lesnickém oddělení v Klatovech (II. oddělení Státního archivu v Plzni), pouze lesní mapa z roku 1901. K ní přibyl v dubnu 1968 (KP 1/68) 1 balík signovaných i nesignovaných spisů z doby před i po roce 1850 předaný z městského muzea v Klatovech (dnes Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše). Do evidenčního listu však tato změna zapsána nebyla.

Roku 1972 bylo do fondu převedeno a do evidenčního listu zaneseno 11 inventarizovaných pozemkových knih, takže podle dokumentace sestával nyní fond *Velkostatek Dožice* z 12 evidenčních jednotek. Balík spisů zůstal opět opomenut a zapsán byl do evidenčního listu spolu s 1 úřední knihou (Lesní hospodářský plán velkostatku Dožice, stav ku 30. září 1939) teprve při stěhování fondu z Klatov na pracoviště Klášter v roce 2009. K 1. červnu toho roku tedy tvořilo fond 12 úředních knih, 1 balík a 1 mapa. Vývoj fondu završila delimitace 1 písemnosti (odhadu statků Dožice a Mladý Smolivec z roku 1660) ze Státního oblastního archivu v Zámrsku v květnu 2012 (KP 24/2012), která pak byla v rámci generální inventury 2012/2013 vykázána jako samostatný balík. Počet balíků tak stoupl k 22. lednu 2013 na 2.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archivní fond *Velkostatek Dožice* obsahuje 1 úřední knihu dominikální agendy, 11 pozemkových knih (4 knihy hlavní a 7 dokladových), 1 karton manipulovaných a nemanipulovaných spisů a 1 mapu. To však představuje pouhý zlomek archiválií dochovaných z činnosti správy statku. Protože v letech 1746–1926 byly Dožice majetkem řádu maltézských rytířů, je naprostá většina písemností uložena v Národním archivu ve fondu *Maltézští rytíři – české velkopřevorství, Praha (1067)1395–1946*, bez rozdílu, zda je jejich původcem řádová ústřední správa či administrativa velkostatku, neboť obojí se prolíná. Ačkoli pro to nemáme přímé doklady, můžeme na základě analogie s vývojem spisovny někdejšího maltézského velkostatku Obytce usuzovat, že příslušné archiválie byly při prodeji Dožic

manželům Šťastným v roce 1926 převzaty řádem a převezeny do archivu velkopřevorství. Při jeho pořádání v letech 1964–1965 byly zařazeny do oddělení *Spisy a knihy* a dále rozčleněny do skupin: *Ústřední správa, Registratura účetní a hospodářská* a *Registratura patrimoniální* (dále strukturovaná s mírnými modifikacemi dle krajské normy – viz kapitola II. této archivní pomůcky); dochované mapy a technické výkresy uloženy do příslušné kategorie.

Jinou část archiválií vesměs z doby, kdy Dožice náležely městu Rokycanům (1689–1698), ale i některé starší, zase uchovává Státní okresní archiv Rokycany ve fondu *Archiv města Rokycany 1363–1945(1994)*. Zdá se tedy, že písemnosti zařazené do fondu Velkostatek Dožice jen unikly pozornosti při předpokládaném převzetí větší části archivu řádem v souvislosti s prodejem Dožic roku 1926. Okolnosti, za nichž se dostaly do městského muzea v Klatovech a odtud pak do klatovské pobočky Státního archivu v Plzni, nejsou známy, stejně jako v případě 1 úřední knihy (lesního hospodářského plánu) a 1 lesní mapy začleněných do popisovaného archivního fondu.

Ucelený soubor představují díky vývoji uložení pozemkové knihy, ačkoli označení prvních dvou hlavních knih římskými číslicemi II a III může budít jisté pochybnosti, zda jsou dochovány všechny. Při bližším zkoumání lze rozpoznat, že toto označení je až druhotné, s největší pravděpodobností z doby, kdy již byly knihy uloženy u okresního soudu v Blatné. Důvod, proč není dochována kniha označená jako č. I (pokud skutečně existovala), neznáme. Další dvě pozemkové knihy založené roku 1842 jsou vedeny pro každou z obou vsí velkostatku zvlášť a podle toho také primárně označeny písmeny A a B a jménem vsi.

Malý objem ostatního materiálu (další úřední knihy, spisy, účty a mapy) činí fond na první pohled torzovitým, je však nutno vzít v úvahu uložení dalších archiválií v jiných fondech a v jiných archivech.

Fyzický stav dochovaných archiválií je vesměs dobrý. Výraznější poškození je patrné pouze u knih. Nejčastěji jde o uvolněnou vazbu, jedna z knih má odtrženu přední desku a v jednom případě jsou poškozeny listy knihy trhlinami.

K inventarizaci fondu bylo přikročeno v roce 2014. Do té doby byly k dispozici jen spis o fondu a katalogové lístky k pozemkovým knihám. Materiál byl zpracován a archivní pomůcka vyhotovena podle metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek č. j. SOAP/006-0767/2010 z 12. března 2010, dodatku k tomuto pokynu č. j. SOAP/006-1300/2014 ze 7. července 2014 a podle základních pravidel (*Metodické návody a instrukce pro zpracování archivního materiálu, Sborník archivních prací X, 1960, č. 2, s. 215–310*).

Časový rozsah fondu vychází z datací nejstarší a nejmladší dochované archiválie učiněných přímo původcem. V jednotlivých skupinách zpracovávaného materiálu pak byly datace přibližné (u archiválií nedatovaných původcem) uváděny v hranatých závorkách, priora, především opisy starších dokumentů, a posteriora, vesměs zápisy v knihách učiněné po jejich uzavření původcem, v kulatých závorkách.

Jazykem archiválií vzniklých před rokem 1900 je převážně němčina, ale již od roku 1850 se pozvolna zvyšuje zastoupení češtiny, která u archiválií z doby po roce 1900 dominuje.

Místní jména jsou v inventáři používána podle *Statistického lexikonu obcí České republiky* z roku 2013. Německé názvy jsou vzhledem k malé rozloze velkostatku Dožice, jehož správa je původcem fondu, uvedeny v kapitole č. I. Ze stejného důvodu a rovněž pro malý rozsah inventárního seznamu bylo upuštěno od tvorby rejstříku.

Při pořádání byly archiválie dle platné metodiky rozděleny do čtyř základních skupin – I. knihy, II. spisový materiál, III. účty a IV. mapy. Inventární čísla procházejí celým fondem.

Knihy byly dále rozděleny do dvou skupin – na knihy dominikální agendy a přenesené agendy, při čemž knihy druhé skupiny obsahují sporadicky i zápisy týkající se dominikálních nemovitostí (například pronájmy pivovaru v Dožicích nebo flusárny v Budislavicích). Datace vzniku nejstarší dochované knihy je problematická. Nemáme oporu ve vročení ze strany původce (nikde není uvedeno datum založení knihy) a neupřesňuje ho ani hlubší rozbor. Jako skutečnosti nejbližší se jeví rok 1788, proto je uváděn v hranatých závorkách. Kniha ovšem obsahuje i zjevná priora, která byla rovněž zohledněna, a to zápisem do kulatých závorek. Časové rozsahy ostatních pozemkových knih uváděné původními katalogovými lístky byly prověřeny a upřesněny. Originální názvy knih byly převzaty podle znění na předních deskách. Všechny knihy přenesené agendy jsou opatřeny jmenným rejstříkem.

Spisový materiál je rozdělen na manipulované a nemanipulované spisy. U první skupiny jde o dokumenty opatřené na zadní straně signaturami tematických skupin (*Fachû*), jejichž číslování vychází z krajské normy s výjimkou *Fachu 29*. Ten je podle ní určen spisům týkajícím se nepokojů a vzpour (*Tumult und Aufruhrsache*) v rámci oblasti *Publicum*. V registratuře velkostatku Dožice uložené v citovaném fondu českého velkopřevorství maltézských rytířů je však obsazen majetkovými záležitostmi (smlouvy, obligace a kvitance), což odpovídá obsahu materiálu, kterým je nájemní smlouva pivovaru v Dožicích z roku 1829.

Dále je do skupiny manipulovaných spisů zařazen spisový materiál z oblasti *Diaetale* – Fach 69 a 71, z nichž druhý má i původní elench.

Ostatní spisový materiál tvoří skupinu nemanipulovaných spisů pocházejících jak z doby před rokem 1850, tak po něm, přestože některé dokumenty jsou opatřeny signaturami, které ale nemusí souviset s registraturním plánem velkostatku. Ve většině případů jde totiž o materiál vzešlý z komunikace s okresními úřady. Některé z těchto spisů jsou zřejmě od úředníků kanceláře velkostatku na zadní straně tematicky popsány tužkou nebo modrou pastelkou. Kvůli malému objemu jsou nemanipulované spisy řazeny chronologicky, nikoli tematicky. Spolu s účetním materiálem jsou uloženy v kartonu.

Jako samostatná evidenční jednotka je vyčleněna pouze lesní mapa z roku 1901, která byla ve fondu samostatně evidována již dříve. Další dvě lesní mapy jsou přílohami lesních hospodářských plánů, respektive jejich písemných příloh. U příslušných inventárních čísel je připojen jejich popis, avšak protože jde o přílohy, nejsou vykazovány jako samostatné evidenční jednotky. V zásadě shodným způsobem bylo postupováno u technického výkresu vloženého do inv. č. 15 jako příloha manipulovaného spisu sign. *Fach 71, Fasc. 1, Nro. 20*.

Během inventarizace nebylo ve fondu skartováno. Fond byl nově přeměřen, avšak nedošlo k výraznějším změnám v metráži. Z hlediska evidenčních jednotek došlo jen k přemanipulování původních 2 balíků spisů na 1 karton spisů.

IV. Stručný rozbor archivního fondu

Fond obsahuje materiál z let 1660–1948 s těžištěm v první polovině 19. století. Jeho pramenná hodnota pro sledování vývoje drobného statku na pomezí Prácheňského a Plzeňského kraje je však spíše doplňková a zájemce musí využít především archiválie uložené ve fondu *Maltézští rytíři – české velkopřevorství, Praha (1067)1395–1946* I. oddělení Národního archivu v Praze, který představuje naprostou většinu písemností vzešlých z činnosti správy statku v období, kdy byl majetkem řádu maltézských rytířů (1746–1926). Pro předcházející období se řada cenných materiálů nachází ve Státním okresním archivu Rokycany ve fondu *Archiv města Rokycany 1363–1945(1994)*. Teprve studiem těchto pramenů lze získat ucelenější obrázek o dějinách, fungování a správě statku Dožice. Nicméně i přesto se ve fondu, k němuž je vyhotovena tato archivní pomůcka, dochovalo několik materiálů, které lze badatelsky využít jak v kombinaci s výše zmíněnými, tak samostatně. Cennou je již nejstarší dochovaná písemnost – odhad statků Dožice a Mladý Smolivec z února 1660, který podává podrobnou zprávu o jejich příslušenství nedlouho po třicetileté válce.

Soubor pozemkových knih, ačkoli jsou vedeny až od sklonku 18. století, může dobře posloužit pro rodopisné účely i studium majetkových a sociálních poměrů na statku maltézského řádu. Protože obsahují i některé dominikální zápisy, lze v nich vysledovat osoby nájemců flusárny v Budislavicích či pivovaru v Dožicích a příslušné kontrakty. V tomto ohledu lze informace doplnit o údaje ze spisového materiálu, konkrétně ze skupiny *Publicum*, *Fach 29* a především *Diaetale*, *Fach 71*, z nichž tato obsahuje spisy k záležitostem nápojové daně a tudíž i provozu pivovaru a vinopalny. Pozemkové knihy statku Dožice obsahují rovněž zápisy týkající se židovského obyvatelstva.

V rámci spisového materiálu stojí dále za pozornost ucelenější soubor písemnosti k emfyteutickému prodeji hospodářského dvora v Budislavicích Augustinu Plettenbauerovi.

Spisy dochované z doby po roce 1850 vzešly převážně z komunikace správy statku s okresními úřady v Březnici a Blatné a jde víceméně o jednotlivosti.

O charakteru hospodaření v lesním revíru statku Dožice může poskytnout informace dochovaný rejstřík dožického revírníka na odvod dřeva, zvěře a lesních semen, porostní mapa z roku 1901 a z období po prodeji statku řádem manželům Šťastným v roce 1926 pak lesní přílohy k lesnímu hospodářskému plánu asi z roku 1930 a hospodářský plán z roku 1939.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a zpracování archivní pomůcky

Archivní fond Velkostatek Dožice z let 1660–1948 uspořádal v období od ledna do března 2014 Mgr. Vladimír Červenka ve Státním oblastním archivu v Plzni, pracoviště Klášter. Inventář sestavil a úvod k němu napsal rovněž Mgr. Vladimír Červenka.

V Klášteře 10. prosince 2014

Mgr. Vladimír Červenka

Seznam použitých pramenů a literatury

Archivní fondy:

NA, fond *Desky zemské větší 25, B 10v–B 11v*.

NA, fond *Zemské desky – Deskové listiny*, kart. č. 45, inv. č. 1291, kart. č. 53, inv. č. 1569.

NA, fond *Řád maltézský – české velkopřevorství, Praha, Spisy a knihy*, kart. č. 126, inv. č. 223, kart. č. 178, inv. č. 341, kart. č. 549, inv. č. 1452, kart. č. 550, inv. č. 1453, kart. č. 551, inv. č. 1454, kart. č. 555, inv. č. 1458, kart. č. 602, inv. č. 1801, kart. č. 609, inv. č. 1813, kart. č. 622, inv. č. 1826.

NA, fond *Stará manipulace*, kart. č. 264, inv. č. 492.

SOA v Plzni, fond *Sbírka matrik*, sign. Čížkov 01–21, sign. Spálené Poříčí 06, dostupné z <www.portafontium.cz>

SOA v Třeboni, fond *Velkostatek Lnáře*, kart. č. 1, inv. č. 5.

SOkA Rokycany, fond *Archiv města Rokycany*, kart. č. 914, sign. F.

Tištěné prameny:

BURDOVÁ, Pavla – CULKOVÁ, Dagmar – ČÁŇOVÁ, Eliška – LIŠKOVÁ, Marie – RAJTORAL, František (edd.). *Tereziánský katastr český. Svazek 3 – Dominikál*. Praha, 1970, s. 359–360, č. 1140.

HAAS, Antonín (ed.). *Berní rula. Svazek 28 – Kraj Prácheňský. II. díl*. Praha, 1954, s. 651–653.

CHALUPA, Aleš – LIŠKOVÁ, Marie – NUHLÍČEK, Josef – RAJTORAL, František (edd.). *Tereziánský katastr český. Svazek 2 – Rustikál (kraje K–Ž)*. Praha, 1966, s. 227, č. 1104.

MARAT, František (ed.). *Soupis poplatnictva 14 krajův Království českého z r. 1603. Věstník Královské české společnosti nauk. Třída filosoficko-historicko-jazykozpytná, roč. 1898, s. 51.*

SEDLÁČEK, August (ed.). *Rozvržení sbírek a berní roku 1615 dle uzavření sněmu generálního nejvyššími berníky učiněné*. Praha, 1869, s. 45, č. 81.

Literatura:

ČERNÝ, Václav. *Slovníček archivní terminologie II : Názvosloví pro zemědělsko-lesnické archivy*. Praha 1955.

Handbuch des Königreichs Böhmen. (Ročníky 1844, 1845, 1846, 1847).

LUSTIG, Rudolf – SVĚTNIČKA, František. *Schematismus velkostatků v Čechách*. Praha, 1933, s. 676–677.

PROCHÁZKA, Johann F. *Topografisch-statistischer Schematismus des Grossgrundbesitzes im Königreiche Böhmen, zugleich Adressenbuch sämtlicher bei demselben angestellten Beamten, des Forstpersonals u. s. w.* Prag, 1880, s. 248–249.

PROCHÁZKA, Johann F. *Beamten-Schematismus des Grossgrundbesitzes im Königreiche Böhmen. Adressen sämtlicher bei der Oekonomie, Forstwirtschaft und Industrie angestellten Beamten, Pächter u. s. w.* Prag, 1887, s. 185.

PROCHÁZKA, Johann F. *Topographisch-statistischer Schematismus des Grossgrundbesitzes im Königreiche Böhmen, zugleich Adressenbuch sämtlicher bei demselben angestellten Beamten, des Forstpersonals, u. s. w.* Prag, 1891, s. 377.

RAMEŠ, Václav. *Slovník pro badatele a návštěvníky archivů*. Praha, 2005.

Rangs-Liste und Personal-Status des hohen souverainen Johanniter-Ordens im Grosspriorate von Böhmen. (Ročníky 1867, 1868, 1870).

Rangs-Liste und Personal-Status des hohen souverainen Malteser-Ritter-Ordens im Grosspriorate von Böhmen. (Ročníky 1876, 1877).

Rangs-Liste und Personal-Status des hohen souverainen Malteser-Ritter-Ordens im Grosspriorate von Böhmen und Österreich. (Ročníky 1888, 1891, 1892–1896, 1898–1900, 1902, 1905, 1907, 1912, 1916).

RODINA, Karel. *Vlastivědné a národopisné črty z mé rodné vsi Dožic v Plzeňském kraji* (tiskem nepublikovaný strojopis). Plzeň, 1956. (Materiál laskavě poskytla Eva Kubová z Mladého Smolivce).

Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1930.

SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království českého*. Díl XI. Praha 1897, s. 269.

SCHALLER, Jaroslaus. *Topographie des Königreichs Böhmen*. Dritter Theil – Prachiner Kreis. Prag, 1786, s. 215–216.

Schematismus für das Königreich Böhmen. (Ročníky 1805, 1812, 1829, 1831, 1833, 1834, 1835, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840, 1841, 1842).

SOMMER, Johann Gottfried. *Das Königreich Böhmen; statistisch-topographisch dargestellt*. Achter Band – Prachiner Kreis. Prag, 1840, s. 158–160.

Statistický lexikon obcí České republiky 2013. Praha, 2013.

TITTEL, Ignaz. *Schematismus des Grossgrundbesitzes und grösserer Rustikalgüter*. Prag, 1900, s. 640.

TITTEL, Ignaz. *Schematismus und Statistik des Grossgrundbesitzes und grösserer Rustikalgüter im Königreiche Böhmen*. Prag, 1906, s. 697.

TITTEL, Ignaz. *Schematismus landtäflicher Güter, grösserer Rustikalwirtschaften, Beamten und Pächter*. Prag, 1910, s. 475.

WASKOVÁ, Marie. *Velkostatek Obytce 1732–1939. Inventář* (tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 662). Státní oblastní archiv v Plzni 2011.

Další zdroje:

Kopie smlouvy o prodeji velkostatku Dožice řádem maltézských rytířů JUDr. Karlovi a Vlastě Šťastných; materiál je v soukromém vlastnictví Ing. Zbyňka Šťastného, Dožice.

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk

bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
č. o.	část obce
EL NAD	evidenční list národního archivního dědictví
ev. j.	evidenční jednotka
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
kart.	karton
KP	kniha přírůstků
map	mapa
NA	Národní archiv
předch.	předchozí
sign.	signatura
SOA	Státní oblastní archiv
SOkA	Státní okresní archiv
ukn	úřední kniha

Příloha č. 2: Struktura archivního fondu

	Časový rozsah	Inv. č.	Počet. ev. jednotek
I. KNIHY			
<u>A) Dominikální agenda</u>	1939	1	1 ukn
<u>B) Přenesená agenda</u>	(1769) [1788]–1850 (1884)	2–12	11 ukn
II. SPISOVÝ MATERIÁL			
<u>A) Manipulované spisy</u>	1804–1849 ([1859])	13–15	1 kar
<u>B) Nemanipulované spisy</u>	1660–1948	16–32	
III. ÚČTY	1849–1864	33	
IV. MAPY	1901	34	1 map

Příloha č. 3: Přehled zjištěných majitelů a úředníků statku Dožice

Osobní jména majitelů a úředníků s výjimkou těch, která jsou převzata z literatury, nejsou počesťována, ale uváděna v podobě, v jaké se vyskytují v pramenech. Hranaté závorky označují data předpokládaná, nejistá a data odhadnutá ze souvislostí zjištěných v pramenech.

Majitelé

1379	Ješek, Martin, Beneš a Pelhřim z Dožic
1403	Pelhřim z Dožic
do 1413	Jan z Dožic
1413	Tomsa z Dožic
1432	Černín z Dožic
1465	Dožice náležely ke Lnářům
[1517]	Jan Kanický z Čachrova
1519	Markvart Martinkovský z Rozseče
[1543]–1553	Jan Martinkovský z Rozseče
1553–1589	Mauric Chanovský z Dlouhé Vsi
1589–[1613]	Jan nejstarší Chanovský z Dlouhé Vsi
[1615]–1620	Karel Chanovský z Dlouhé Vsi
[1620]–1636	Bohuslav Mauric Chanovský z Dlouhé Vsi na Týništi, poručník
1637–1658	Jan Karel Chanovský z Dlouhé Vsi
1658–1660	Ludmila Helena Lehomská z Dlouhé Vsi
1660–1664	Vilém Alexandr Vitanovský z Vlčkovic
1666–1689	Anna Juliana Bukovanská z Vrabí
1689–1698	město Rokycany
1698, 1706	Johann Karl von Unwerth
do 1708	Adam Humprecht Fortunat Koc z Dobrše
[1712]	Jan Vilém Theofil Koc z Dobrše
1718, 1720	Johann Sigmund Fieger von Hirschberg a jeho manželka Maria Sophie von Gratz, též jako spoludědička „ <i>baronka de Horšt z Westhalu</i> “ (identita zatím nezjištěna)

[1715]–[1727]	Marie Ludmila Vančurová z Řehnic, rozená Hildprandtová z Ottenhausenu
[1726]–[1736]	Jan Josef Vančura z Řehnic
1736–1746	Josef Joachim Mikuláš Vančura z Řehnic
1746–1926	řád maltézských rytířů – kapitulní bailliva sv. Josefa (přehled baillivů viz zvláštní seznam níže)
	1753–1766 Anton Franz Jesske (Jeschke, Ježke, Ježko), nájemce baillivy
	1771–[1772] Maria Eleonora Jessková a její syn Leopold Jesske, nájemci baillivy
	[1772]–[1779] Franz Finger, nájemce baillivy
	1778–1781 Johann Georg Poliwka, nájemce baillivy
1926–1948	JUDr. Karel a Vlasta Šťastných

Baillivové maltézského řádu v Dožicích

do 1747	Jan Karel Běšín z Běšin, současně komtur v Dívčím Hradu a Reichenbachu
[1748]	Michael Ferdinand Johann hrabě von Althann-Goldburg,
[1752]–[1753]	Emanuel Václav Kajetán hrabě Kolowrat-Krakowsky, současně komtur ve Vratislavi a Losově
1754–1767	Octavian Karl Nikolaus hrabě von Sinzendorf-Friedau, současně komtur v Malé Olešnici, Goldbergu, Lembergu a Měcholupech
[1769]	Michael Ferdinand Johann hrabě von Althann-Goldburg, současně komtur ve Vídni, Dívčím Hradu a Reichenbachu
1769–[1776]	Johann Anton Joseph hrabě Colloredo-Mels-Wallsee, současně komtur v Mailbergu, Fürstenfeldu a Mellingu
1777–1788	Philipp Joseph Franz hrabě von Sinzendorf und Thannhausen, současně komtur v Goldbergu, Lembergu, Střihomi a Měcholupech
1788–1789	Joseph Maria hrabě Colloredo-Mels-Wallsee, současně komtur v Mailbergu
1789–1814	Johann Baptist Franz hrabě Colloredo-Mels-Wallsee, současně komtur ve Vídni

[1815]–1820	Vincent Maria Josef hrabě Kolowrat-Libsteinsky, současně komtur v Měcholupech, Fürstenfeldu a Mellingu
1820–1822	Johann Baptist svobodný pán von Haugwitz, současně komtur v Dívčím Hradu
1823–1826	Karl Vincenz Hieronymus hrabě von Neipperg, současně komtur ve Vídni
1826–1836	Karl Borromäus Joseph hrabě von Morzin, současně komtur v Opavě a Mailbergu
1836	Ludwig Franz hrabě Montecucoli-Laderchi, současně komtur v Dívčím Hradu
1837–1842	Franz Anton hrabě Hrzan von Harras und Kaplirz, současně komtur v Mailbergu
1842–1847	Franz Salesius Seraph Anton Joseph hrabě Khevenhüller-Metsch, současně komtur ve Vídni
1848–1853	Edmund Franz hrabě Coudenhove, současně komtur ve Vídni
[1848/1854]–1874	Friedrich Damian hrabě von Schönborn-Buchheim und Wolfsthal, současně komtur ve Vídni
1876–1898	Adolf hrabě Podstatzky-Liechtenstein, současně komtur ve Vídni
1899–1914	Heinrich Karl August princ von und zu Liechtenstein, současně komtur ve Vídni, od roku 1904 český velkopřevor
1906	Karl hrabě Brandis, generální receptor českého velkopřevorství, spoluuživatel baillivy
1914	Johann Nepomuk svobodný pán von Vernier-Rougemont současně komtur ve Vídni
1914–1926	Karl Borromäus Emanuel hrabě von Thun und Hohenstein, současně komtur ve Vídni

Úředníci

Do roku 1850

A) Vrchní úředníci

[1692]–[1698]	Václav Vincer
[1701]–[1703]	Friedrich Franc, správce
[1707]	Jan Jiří Kruton
[1710]– [1711]	Václav Khun
[1715]–1716	Matthias Bem, správce
1716–1717	Jan Franc Haakl, hejtman
1717–[1718]	Jan Václav Srch, správce
[1719]	Mikuláš Franc Zelenka, správce
[1720]	Václav Hlava, správce
[1723]	Matyáš Zeberer, správce
[1737]	František Viktorini
před 1739	Franz Joseph Richter
[1743]	Ignác Alexandr Praxl, správce
[1744]	Jiří Vojtěch Foltýn
[1745–1746]	Jan Josef Mentberger, správce
[1747]	Václav Jindra
[1747]–[1749]	Antonín Čížkovský, správce
[1750]–1752	Josef František Meissner (Maysner)
1752–1753	Johann Heinrich Jessensky
1753–1766	Anton Franz Jesske (Jeschke, Ježke, Ježko), nájemce baillivy
1771–[1772]	Maria Eleonora Jessková a její syn Leopold Jesske, nájemci baillivy
[1772]– [1779]	Franz Finger, nájemce baillivy
1778–1781	Johann Georg Poliwka, nájemce baillivy
1782	Martin Matzner, administrátor
1783	Johann Joseph Hofmann, administrátor
[1784]–[1789]	Johann Joseph Hofmann, purkrabí
[1789]–1798	Franz Xaver Hocher, správce

1799–1817	Johann Joseph Hofmann, správce a patronátní reprezentant
1818–1834	Jan Václav Mik
1834–1850	Ondřej Albrecht, správce a patronátní komisař

B) Důchodní

[1785]–1799	Johann Joseph Hofmann, do 1788 purkrabí
[1809]–[1817]	Joseph Anton Scherks
[1818]–[1821]	Jan Václav Mik, od 1818 správce
[1824]–1834	Ondřej Albrecht, též úřední kontrolor, od 1834 správce
1835–1841	Georg Stradiot, též aktuár a úřední kontrolor
1842–1846	Kluch
1847–1850	Jan Staněk, též aktuár, od 1850 správce

C) Justiciáři

[1805]–[1824]	Wenzel Wertich
1825–1826	K. Radnitzky
1826–1834	Anton Wertich
1834–[1847]	Antonín Jiríček
[1849]–[1850]	Wagner

D) Aktuáři

[1817]	Josef Kovář
[1826]	Josef Ledín
[1826]	Karel Mik
[1832]–1841	Georg Stradiot
1841	Josef Knödl
[1847]–[1848]	Jan Staněk, od roku 1850 správce

E) Kontroloři

[1819]–[1832]	Ondřej Albrecht, též důchodní, od roku 1834 správce
[1841]	Georg Stradiot

F) Lesní správa

do 1836 Augustin Pužej
[1836]–1853 Jan Pužej

G) Ostatní

[1685] Jan Žofka Uzenský, vrchnostenský rybář
[1841] Jan Vondráček, vrchnostenský kontribuční
[1843]–[1847] Jan Staněk, úřední praktikant, 2. úřední písař

Po roce 1850**A) Správci**

1850–1877 Jan Staněk, předtím úřední praktikant, 2. úřední písař, od 1847
důchodní
1877–1903 Leopold Meinhold
1903–1920 Jan Opl
1920–[1924] Zdeněk Lhoták, lesní adjunkt, pověřen administrací

B) Důchodní

1850 Anton Ruda
1851–1852 Franz Hajek
1853–[1856] Josef Tinger
[1868] Jaroslav Geyer
[1875] Franz Fleissig, předtím hospodářský elév

C) Lesní správa

1854–[1894] Karel Blažek, revírník
[1900]–[1910] Johann Zinke, revírník
[1926]–[1928] František Lapka, lesní správce
[1933] Petr Pylipenko, lesní správce

D) Ostatní

- [1850] Franz Fleissig, hospodářský elév, poté důchodní
- [1861] František Staněk, hospodářský písar
- [1864]–[1868] Jaroslaus Geyer, hospodářský příručí, poté důchodní
- [1880] Josef Holub, hospodářský elév
- [1920] Zdeněk Lhoták, lesní adjunkt

Inventární seznam

I. KNIHY

A) Dominikální agenda

1	28/5 C 1	<p>Hospodářský lesní plán velkostatku Dožice
(vložená „Porostní mapa polesí Dožice, majitel Dr. Karel Šťastný, dle stavu roku 1940“, Ing. Rudolf Krejcar, září 1939; 1 : 5760; kolorovaný tisk; papír na plátně; 54,5 × 36 cm)</p> <p>Česky; 25 × 39,5 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potažené zeleným plátnem (poškozený hřbet)</p> | 1939 | ukn 1 |
|---|----------|--|------|-------|

B) Veřejná agenda

2	Blatná 77	<p>Pozemková kniha obcí Budislavice a Dožice
(Kniha Gruntovní Statku dožického, Nro. II)
- vzadu samostatně zápisy pro židovské obyvatelstvo   Česky, německy; 22 × 36 cm; vazba z lepenky, potažená hnědou usní (poškozená); jmenný rejstřík
Předchozí sign.: 110</p>	(1784) [1788]–1848	ukn 2
3	Blatná 78	<p>Pozemková kniha obcí Budislavice a Dožice
(Kniha Gruntovní Statku Dožického No. III)
- vzadu samostatně zápisy pro židovské obyvatelstvo   Česky, německy; 23 × 36 cm; vazba z lepenky, potažená hnědou usní s tlačeným vzorem (silně poškozená, původní tkanice na zavazování chybí); jmenný rejstřík
Předchozí sign.: 105</p>	1805–1841 (1870)	ukn 3
4	Blatná 79	<p>Pozemková kniha obce Dožice
(Grundbuch der Gemeinde Doschitz A)   Česky, německy; 25 × 38 cm; vazba z lepenky, potažená hnědou usní (uvolněná); jmenný rejstřík
Předchozí sign.: 104</p>	(1840) 1842–1849
(1884)	ukn 4
5	Blatná 76	<p>Pozemková kniha obce Budislavice
(Grundbuch der Gemeinde Budislawitz B)   Česky, německy; 25 × 38 cm; vazba z lepenky, potažená hnědou usní; jmenný rejstřík
Předchozí sign.: 106</p>	(1840) 1842–1849
(1884)	ukn 5

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
6	Blatná 69	<p>Kniha smluv (C, Ballay Doschitz Verschiedenes Contracten Buch, Anfangend von 1mo May 1799)</p> <p>Česky, německy; 24 × 37 cm; vazba z lepenky potažené hnědou usní s tlačeným vzorem (uvolněná); jmenný a věcný rejstřík Předchozí sign.: 100</p>	1799–1841	ukn 6
7	Blatná 70	<p>Kniha testamentů (Ballay Doschitz Testamenten Buch, Anfangend von 1sten Janner 1800)</p> <p>Česky, německy; 22 × 35,5 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní, pozůstatky lněných tkanic k zavazování; jmenný rejstřík Předchozí sign.: 109</p>	(1769) 1800–1842	ukn 7
8	Blatná 71	<p>Kniha dlužních úpisů a kvitancí (Gut Doschitz Alles Ob[---] Quittung[en] B[uch] [---])</p> <p>Česky, německy; 23 × 36 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní; jmenný rejstřík Předchozí sign.: 108</p>	(1788) 1799–1827	ukn 8
9	Blatná 72	<p>Kniha dlužních úpisů (E, Obligation-Buch anfangend vom 1ten März 1805, Nro. II)</p> <p>Česky, německy; 22,5 × 36 cm; vazba z lepenky, potažená hnědou usní; jmenný rejstřík Předchozí sign.: 107</p>	(1799) 1805–1831	ukn 9
10	Blatná 73	<p>Kniha dlužních úpisů (Gut Doschitz, Obligations-Buch III)</p> <p>Česky, německy; 23 × 36 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní (přední strana desek odtržena); jmenný rejstřík Předchozí sign.: 111</p>	(1803) 1815–1842	ukn 10

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
11	Blatná 74	Knihy kvitancí (Quittungen Buch, Anfangend Monat May 1827, Nro. III) Česky, německy; 25 × 39,5 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní; původní tkanice na zavazování chybí; jmenný rejstřík Předchozí sign.: 114	1827–1849	ukn 11
12	Blatná 75	Knihy listin (Urkundenbuch C) Česky, německy; 24 × 37,5 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní; jmenný rejstřík Předchozí sign.: 103	(1839) 1841–1850	ukn 12

II. SPISOVÝ MATERIÁL

A) Manipulované spisy

Publicum

13	Fach 29, Fasc. 1	Smlouva o pronájmu pivovaru v Dožicích Františku Arnoštovi	1829	kar 1
----	---------------------	--	------	-------

Diaetale

14	Fach 69, Fasc. 1	Stížnosti na výměr daně z pozemku	1808–1816	kar 1
15	Fach 71, Fasc. 1	Záležitosti nápojové daně (včetně elenchu; mj. spisy k pronájmu pivovaru v Dožicích Aloisu Liškovi, 1826, Antonínu Puldovi, 1832–1845, Josefu Kotrbovi, 1847–1849, vinopalny v Dožicích Mosesu Weiskopfovi, 1838 a Marku Weiskopfovi, 1838–1844, flusárny v Budislavicích Simonu a Joachimovi Weiskopfům, 1806–1842, též plán nového krovu na vyhořelém domku Joachima Weiskopfa v Budislavicích č. p. 39, [1859])	1804–1849 ([1859])	kar 1

B) Nemanipulované spisy

16		Odhad statků Dožice a Mladý Smolivec	1660	kar 1
----	--	--------------------------------------	------	-------

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
17		Emfyteutický prodej dvora v Budislavicích Augustinu Plettenbauerovi a nároky jeho dcer Barbory a Karolíny	1793–1863	kar 1
18		Výkaz porážky hovězího dobytka v Dožicích	1829 (1834)	kar 1
19		Různé výkazy pivovaru v Dožicích (výstav, spotřeba pivovarských surovin, pivní daň)	1834–1850	kar 1
20		Opis instrukce pro administrativu statků českého velkopřevorství řádu maltézských rytířů	1837	kar 1
21		Stavba a údržba silnic	1849–1854	kar 1
22		Chudinský institut velkostatku Dožice, péče o vdovy a sirotky	1850– [1857]	kar 1
23		Policejní záležitosti (mj. zadržení duševně nemocného Tomáše Vavřína, 1855)	1853–1859	kar 1
24		Ceny zemědělských produktů	1854–1869	kar 1
25		Ustanovení zvěrolékaře pro okres Blatná	1858	kar 1
26		Žádost Matěje Zachatého z Dožic o hostinskou koncesi	1858–1862	kar 1
27		Pivní daň	1862	kar 1
28		Cejchování pivovarských nádob	1875–1879	kar 1
29		Přílohy k lesnímu hospodářskému plánu velkostatku Dožice (vložená „Porostní mapa velkostatku Dožice“, [1930], autor neuveden; 1 : 6420; kolorovaná kresba na průsvitce; 47,5 × 36,5 cm)	[1930]	kar 1
30		Lesní hospodářský plán velkostatku Dožice	1939	kar 1
31		Nařízení lesního referátu ONV Strakonice lesní správě v Dožicích k provedení úkolů v lesní produkci pro období 1947/1948	1948	kar 1
32		Výkaz těžby dřeva v hospodářském celku Dožice pro období 1947/1948	1948	kar 1

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
----------------	--------------	--------------	----------------------	------------------

III. ÚČTY

33		Rejstřík dožického revírníka na odvod dřeva, zvěře a lesních semen	1849–1864	kar 1
----	--	--	-----------	-------

IV. MAPY

34		Porostní mapa velkostatku Dožice (Bestandeskarte der Herrschaft Dožic 1901) Ing. Antonín Holub, Plzeň, 1901; 1 : 5760; kolorovaný tisk; papír na plátně; 66 × 49 cm	1901	map 1
----	--	--	------	-------

Tiráž

Název archivní pomůcky:	Velkostatek Dožice
Značka archivního fondu:	Vs Dožice
Časový rozsah:	1660–1948
Počet evidenčních jednotek:	14 (12 úředních knih, 1 karton, 1 mapa)
Počet inventárních jednotek:	34
Rozsah v bm:	0,82 bm
Stav ke dni:	10. 12. 2014
Zpracovatel archivního fondu:	Mgr. Vladimír Červenka
Zpracovatel archivní pomůcky:	Mgr. Vladimír Červenka
Počet stran:	36
Počet exemplářů:	5
Schválil:	Mgr. Petr Hubka, ředitel SOA v Plzni, dne 10. 12. 2014, č. j. SOAP/006-2259/2014